

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2005 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant Monika Rasińska

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2005 r. w Warszawie na rozprawie sprawy z powództwa (...) Spółka z o.o. w K.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

onałożenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od Decyzji nr (...) z dnia 30 grudnia 2003 r.

1. uchyla zaskarżoną Decyzję,

2. zasądza od Skarbu Państwa Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 460 zł (czterysta sześćdziesiąt) tytułem kosztów postępowania.

SSO Bogdan Gierzyński

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 30.12.2003 r. pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wymierzył powodowemu przedsiębiorstwu (...) Spółka Akcyjna w P. karę pieniężną w wysokości (...) % przychodu z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w 2002 r., to jest w kwocie 950 000 zł za niewywiązanie się przez to przedsiębiorstwo z obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych, określonego w § 1 ust. 1 i w § 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku (Dz. U. Nr 122, poz.1336).

Swoje rozstrzygnięcie Prezes URE oparł na ustaleniu, że powód od dnia 12.04.2000 r.

posiada koncesję na obrót energią elektryczną a zatem ciąży na nim obowiązek zakupu energii wytworzonej w źródłach niekonwencjonalnych i odnawialnych.

Powód dokonywał w roku 2002 zakupów energii „zielonej” m.in. od Biura (...) P. H. i (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Ilość energii odnawialnej zakupionej przez powoda w 2002 r. bezpośrednio od wytwórców wyniosła 1290 MWh, a od pośredników - 121.206 MWh, co łącznie wyniosło ponad 2,5% wymagane przez § 2 rozporządzenia.

W ocenie pozwanego, przepisy rozporządzenia nałożyły na przedsiębiorstwa obrotu obowiązek zakupu energii ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych, a także wykazania (udowodnienie) faktu, że energia została zakupiona w takich źródłach spoczywa na przedsiębiorstwach obrotu. Odpowiednimi dokumentami potwierdzającymi spełnienie tego obowiązku będą zatem umowy sprzedaży energii zawarte przez przedsiębiorstwa obrotu z przedsiębiorstwami

wytwarzającymi energię w źródłach niekonwencjonalnych lub odnawialnych oraz faktury za sprzedaną energię wystawione przez te przedsiębiorstwa.

Z tego też względu, w ocenie pozwanego, powód nie wywiązał się z obowiązku określonego w § 1 przedmiotowego rozporządzenia, gdyż część zakupionej energii nie pochodziła od wytwórcy energii „zielonej” lecz od pośrednika. Uzasadniało to nałożenie na podstawie art.56 ust. 1 pkt 1 a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t. jedn. Dz.U. Nr 153 z 2003 r., poz.1504 ze zm.). kary pieniężnej.

Ustalając wysokość wymierzonej kary pieniężnej, w odniesieniu do stopnia zawinienia, pozwany wziął pod uwagę, że powód nie podjął dostatecznych starań w celu zakupu energii „zielonej” bezpośrednio od wytwórcy.

Pozwany ustalił ponadto, że wysokość przychodów powoda z tytułu działalności koncesjonowanej polegającej na obrocie energią elektryczną wyniosła za 2002 (...) zł.

Wymierzona kara pieniężna stanowi (...) % przychodów z działalności koncesjonowanej i nie pogorszy sytuacji finansowej powoda i nie wpłynie na płynność finansową

Zdaniem Prezesa URE kara orzeczona w niższej wysokości nie spełniłaby również swojej prewencyjnej roli w odniesieniu do przyszłych okresów.

Od powyższej decyzji powód wniósł odwołanie, wnosząc o jej uchylenie w całości i umorzenie postępowania administracyjnego w całości, względnie o jej zmianę i ustalenie, że powód prawidłowo wywiązał się z ciążącego na nim obowiązku, zarzucając:

- naruszenie art 56 ust. 1 pkt 1a w zw. z art. 56 ust. 2 oraz w zw. z art.9 a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r - Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2003r Nr 153 poz, 1504 ze zm.) i wydanie zaskarżonej Decyzji o wadliwa podstawę prawną gdyż przepis art.9 a ustawy Prawo energetyczne obowiązywał dopiero od 1.01.2003 r. i obowiązek nim nałożony nie miał zastosowania do sytuacji mających miejsce w 2002 r.
- naruszenie art. 56 ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2003 r. Nr153, poz1504 i Nr 203, poz. 1996) w zw. z art. 7, 10, 77 i 80 k.p.a. przez przyjęcie, że powód nie wywiązuje się z obowiązku określonego w § 1 ust. 1 i § 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000r w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku (Dz.U. Nr 122, poz. 1336) rozumianego jako nabycie odpowiedniej ilości energii zielonej bezpośrednio od wytwórców nastąpiło z przyczyn zawinionych przez powoda i pominięcie dowodów świadczących o braku obiektywnej możliwości wypełnienia tak rozumianego obowiązku.
- błędne zastosowanie § 1 ust. 1 i § 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000r w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku (Dz. U. Nr 122, poz. 1336) poprzez bezpodstawne przyjęcie, że nałożony tymi przepisami obowiązek jest spełniony wyłącznie poprzez zakup energii „zielonej” bezpośrednio od producentów.
- wydanie Decyzji o niezgodne z art.22 i art.92 Konstytucji RP przepisy § 1 ust. 1 i § 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000r w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku (Dz. U. Nr 122, poz. 1336).

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania.

Rozpoznając odwołanie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił

i zważył, co następuje:

W toku postępowania administracyjnego powód wskazywał (pismo z

29.12.2003 r., k-38-40 akt administracyjnych), że podejmował działania w celu zakupu energii „zielonej” od Zespołu Elektrowni (...) S.A., Zakładu (...) S.A., Elektrowni (...) we W. Sp. z

o.o., Zakładu (...) S.A. Wydział Elektrowni (...), Zakładu (...) S.A., Zakładu (...), które okazały się bezskuteczne.

W tym stanie rzeczy, rozważenia wymaga w pierwszej kolejności zarzut naruszenia art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r - Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2003r Nr 153 poz, 1504 ze zm.) oraz § 1 ust.

1 i § 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000r w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła.

W szczególności należy rozważyć skutki jakie wprowadziła ustawa z dnia 24 lipca 2002 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 135, poz. 1144) w zakresie obowiązku zakupu energii zielonej. Ustawa ta z dniem

1.01.2003 r. wprowadziła zmianę w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 i Nr 158, poz. 1042, z 1998 r. Nr 94, poz. 594, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 88, poz. 980, Nr 91, poz. 1042 i Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 43, poz. 489, Nr 48, poz. 555 i Nr 103, poz. 1099, z 2001 r. Nr 154, poz. 1800 i 1802 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 113, poz. 984), polegającą, in. na skreśleniu art.9 ust. 1 Prawa energetycznego

otreści : „Minister właściwy do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, nałoży na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem lub przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej lub ciepła obowiązek zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych, oraz określi szczegółowy zakres tego obowiązku, uwzględniając technologię wytwarzania energii, wielkość źródła energii oraz sposób uwzględniania w taryfach kosztów jej zakupu.”, a równocześnie wprowadzeniu art. 9 a ust. 1 o treści: „Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną są obowiązane do zakupu, w zakresie określonym w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 4, wytwarzanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii przyłączonych do sieci oraz jej odsprzedaży bezpośrednio lub pośrednio odbiorcom dokonującym zakupu energii elektrycznej na własne potrzeby”.

Należy przy tym podkreślić, że zarówno wydane na podstawie art. 9 ust. 3 Prawa energetycznego (w brzmieniu obowiązującym na 31.12.2002 r.) rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000r w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku jak i wydane na podstawie art.9a ust. 1 Prawa energetycznego (w brzmieniu obowiązującym od 1.01.2003 r.) rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 maja 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej i ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, przewidują identyczne obowiązki nałożone na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną w zakresie zakupu energii ze źródeł odnawialnych.

Dotyczy do zarówno definicji takich źródeł jak i ilości takiej energii objętej obowiązkiem zakupu.

Zmiana dokonana w treści art.56 ust. 1 pkt 1 a ustawy prawo energetyczne w wyniku nowelizacji ustawą z dnia 24 lipca 2002 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne, była konsekwencją zmiany redakcyjnej obowiązku wynikającego pierwotnie z art.9 ust. 3, a od 1.01.2003 r. art.9 a ust. 1 ustawy Prawo energetyczne i polegała na zastąpieniu art.9 ust. 3 przez art.9 a.

W świetle powyższego, uwzględniając fakt, że wymieniona wyżej nowelizacja nie zawierała normy intertemporalnej, należy uznać, że ustawodawca nie zakładał w tym wypadku tzw. „skutku abolicyjnego” wobec przedsiębiorców, którzy

dopuszcili się naruszenia obowiązku zakupu energii „zielonej” pod rządami poprzednio obowiązującej ustawy. Uznanie, że nie podlegają oni karze wobec wejścia w życie nowej ustawy, byłoby także sprzeczne z konstytucyjną zasadą państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP) oraz zasadą równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji), skoro na gruncie obowiązującego porządku prawnego, zachowanie takie (nieprzestrzeganie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych) było dotychczas i jest nadal nieprzerwanie penalizowane (por. Wyrok SN z dnia 9.03.2004 r., sygn. III SK 19/04 opubl. Dz. Urz. UOKiK 2004/3/314).

Zdaniem Sądu, dla oceny zachowania się przedsiębiorstwa energetyczne w zakresie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych przed dniem 1.01.2003 r. należy stosować przepisy obowiązujące w tym czasie, chyba, że nowy przepis byłby względniejszy dla przedsiębiorcy.

Za nietrafny należy też uznać zarzut, że § 1 ust. 1 rozporządzenia z

15.12.2000 r. nie posługuje się zwrotem „bezpośrednio ze źródła”, co oznacza, że zakup mógł być dokonany za pomocą pośrednika. Słowo „źródło” oznacza „miejsce pochodzenia” lub „miejsce skąd coś bierze swój początek”. Sformułowanie § 1 ust. 1 rozporządzenia z 15.12.2000 r. że „przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną lub ciepłem jest obowiązane do zakupu, odpowiednio do zakresu prowadzonej działalności gospodarczej, energii elektrycznej albo ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych przyłączonych do wspólnej sieci, niezależnie od wielkości mocy zainstalowanej w źródle ...”, nie pozostawia wątpliwości, że obowiązek zakupu energii „zielonej” dotyczy zakupu ze źródeł, tj. miejsca jej pochodzenia-wytwarzania. Dodanie słowa „bezpośrednio” byłoby zbędne. Przeciwnie, gdyby ustawodawca nie konkretyzował miejsca zakupu, użyłby sformułowania „pochodzących ze źródeł”, co oznaczałoby, że istotą powyższego obowiązku byłoby zakupienie energii wytworzonej w źródle odnawialnym, niezależnie czy zbywca jest jego wytwórcą czy pośrednikiem.

Zdaniem Sądu, brak jest podstaw do uznania że przepisy § 1 ust. 1 i § 2 pkt

1 lit. b rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000r w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku są sprzeczne z art.22 i art.92 Konstytucji RP. Przepis art.9 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, mimo niedoskonałej redakcji, zawierał obowiązek zakupu energii „zielonej” ze źródła, a także zawierał delegacje do wydania rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Należy jednak podzielić zarzut powoda, że pozwany nakładając karę pieniężną nie rozważył czy powód miał możliwości nabycia energii bezpośrednio od wytwórcy. W toku postępowania administracyjnego powód wskazywał, że podejmował działania w celu zakupu energii „zielonej” od Zespołu Elektrowni (...) S.A., Zakładu (...) S.A., Elektrowni (...) Sp. z o.o., Zakładu (...) S.A. Wydział

Elektrowni (...), Zakładu (...) S.A., Zakładu (...), które okazały się bezskuteczne. Twierdzenie to nie zostało zakwestionowane przez pozwanego. Wprawdzie jest faktem powszechnie znanym, że wytwórców energii zielonej jest ponad kilkuset, jednak nie oznacza to, że każdy podmiot ma możliwość nabycia energii od każdego z nich. Dla dokonania zakupu energii konieczne jest spełnienie technicznych i ekonomicznych warunków jej dostarczenia. W praktyce oznacza, że musi istnieć techniczna możliwość przesyłu energii do miejsca prowadzenie działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwo energetyczne zobowiązane do zakupu energii zielonej, a ponadto koszty przesyłu z tym związane muszą pozostawać na racjonalnym, gospodarczo uzasadnionym poziomie.

Wymierzając karę pieniężną Prezes URE musi wziąć pod uwagę, stosownie do art. 56 ust.6 ustawy Prawo energetyczne, stopień zawinienia przy uchybieniu obowiązkowi zakupu energii. Wymaga to rozważenia czy przedsiębiorstwo energetyczne dołożyło należytych starań aby wywiązać się z nałożonego obowiązku. Ewentualne stwierdzenie braku możliwości nabycia energii „zielonej” ze źródła, lub możliwości jej nabycia u wytwórcy, od którego przesył nie jest możliwy lub jest gospodarczo nieracjonalny stanowi, zdaniem Sądu nie pozwala na przypisanie winy. Z kolei stwierdzenie, że przedsiębiorstwo energetyczne zobowiązane do je zakupu energii „zielonej” wiedziało lub z

łatwością mogło się dowiedzieć o istnieniu na rynku producenta energii, który z łatwością i bez nadmiernych kosztów mógłby ją dostarczyć, daje podstawy do stwierdzenia winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa.

Ponieważ ustalenia faktyczne dokonane w postępowaniu administracyjnym i postępowaniu odwoławczym przed sądem nie pozwalają dokonać oceny powyższych okoliczności, zaskarżona decyzja należało uchylić na podstawie (art. 479³ § 2 k.p.c.).

Okoszta postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu, zasądzając na rzecz powoda koszty sądowe oraz koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych (art.98 k.p.c.)

SSO Bogdan Gierzyński